

Nr 528.

Av herrar **Lindberg** och **Håstad**, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 145, angående dispositionen av överskottsmedel från statens krigsförsäkringsnämnds verksamhet.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 145, angående disposition av överskottsmedlen från statens krigsförsäkringsnämnds verksamhet, föreslås att vissa belopp skola avsättas dels till handelsflottans välförvärvsfond och dels till svenska sjöräddningsväsendet. Vad som därefter återstår av tillgängliga ca 300 miljoner kronor skall användas till avbetalning å statsskulden. Då tidigare av överskottsmedlen använts ett belopp av 10 miljoner kronor skulle återstå 294 miljoner kronor och efter de belopp som ytterligare avses användas till sjöfartens fromma skulle återstå för avbetalning på statsskulden ett belopp av ca 280 miljoner kronor.

Enligt propositionen ha av överskottsmedlen från statens krigsförsäkringsverksamhet ca 200 miljoner influtit vid fraktfart på utländska hamnar och således icke till någon del belastat det svenska folkhushållet. De återstående 100 miljonerna ha däremot influtit i sådan ordning att de belastat det svenska folkhushållet. Detta är anledningen till att departementschefen förordar att huvuddelen av överskottssumman användes för att avbetala å statsskulden.

Under det förra världskriget, 1914—1918, hade staten en liknande försäkringsverksamhet som då bringade landet ett överskott på i runt tal 41 miljoner kronor. Detta överskott användes också till att täcka statens förluster för annan verksamhet, en verksamhet som var långt avlägsen från sjöfarten. Vid denna tidpunkt gjordes framställningar att en del av överskottet skulle användas till fördel för sjöfarten bland annat till sjöfolkets pensionering. Så blev emellertid icke fallet.

Vid 1947 års riksdag väcktes motion om förbättring av sjöfolkets pensioner. I denna motion anfördes bl. a., att den äldre generation sjömän som bemannade våra fartyg under det förra världskriget och delvis även under det senare icke fått sina intressen tillgodosedda var beklagligt. Antalet sjömän, varom då var fråga, har reducerats, men kvar stå säkerligen ännu några. Motionen hade nr 70 i andra kammaren.

Bankoutskottet tillstyrkte i viss del motionens yrkande. Utskottet föreslog en utredning av frågan och Kungl. Maj:t tillsatte också en utredningskommitté, vilken avgav sitt betänkande den 17 januari 1948. Sedan dess ligger frågan hos Kungl. Maj:t.

Utredningens förslag utmynnade i en förbättring av pensionerna för sjömännen. Kostnaden härför skulle belöpa sig till 800 000 kronor för första året. Beloppet skulle därefter minskas och helt upphöra efter 23 år eller år 1971. Då sedan dess förflutit några år skulle första årsbeloppet nu givetvis vara något mindre. Beräknar man emellertid hela kostnaden till 800 000 kronor under tio år så skulle erfordras ett totalbelopp av 8 miljoner kronor, vilket belopp visserligen kan antagas vara en aning för högt om handelsflottans pensionsanstalt erhåller beloppet på en gång och således även får tillgodogöra sig ränteinkomst på efter varje år kvarstående belopp. Penningvärdeförsämringen gör emellertid att ett något högre belopp erfordras nu än vad fallet var då beräkningarna gjordes, och detta motiverar att beloppet höjes.

Till detta kommer en annan fråga, som något måste beröras. Då nuvarande pensioneringssystem genomfördes för sjöfolket, beräknades de egna avgifterna till 6 % av hyran. Det ansågs nödvändigt med en procentberäkning avgift för att pensionerna i någon mån skulle följa penningvärdeförsämringen. Statens och redarnas avgifter beräknades icke riktigt på samma sätt. Statens bidrag är 1 400 000 kronor per år och utgår med oförändrat belopp. Redaravgifterna beräknades från början till 3,5 % av vad sjöfolket erlade. Denna fördelningsberäkning håller emellertid icke mera, varför sjöfolket nu får betala en större del av sin pensionering än som från början avsågs. Detta motiverar att ett ytterligare belopp tillföres handelsflottans pensionsanstalt för möjliggörande av något bättre pensioner i framtiden än de som utgå efter de hittills beräknade inkomster anstalten har. Det synes vidare vara rättvist att redarna få tillgodoräkna sig något belopp från krigsförsäkringsnämndens verksamhet, utan att därför de nu från redarna utgående avgifterna till sjöfolks pensionering minskas.

I avsaknad av beräkningar rörande detta tillskott hemställs att för detta ändamål beräknas ett belopp av 7 miljoner kronor.

Då sjöfarten under kriget hopbragt detta stora belopp, synes det vara rimligt att de som deltog i denna riskabla sjöfart också få del av det stora överskottet. Här finnes för övrigt andra områden som borde ifrågakomma såsom till exempel säkerhetsanstalterna för sjöfarten. Härmed avses de säkerhetsanordningar som sortera under lotsstyrelsen. Det skulle vara angeläget att också denna gren finge ett större belopp för tillgodoseende av behov, som endast nödortfigt — i vissa fall icke alls — kunna tillgodoses över budgeten. Härför skulle erfordras ett belopp av ca 2 miljoner kronor att användas till olika ändamål.

Då lotsstyrelsen gjort framställningar i sina petita om olika anslag till av styrelsen bedriven verksamhet har man, såvitt kan bedömas, hållit sig till det oundgängligen nödvändiga, varför yrkandet ovan måhända ter sig något för högt. Då emellertid många delproblem skola tillgodoses måste det anses att här föreslaget belopp är erforderligt.

Genom vad ovan föreslagits skulle det kvarstående beloppet komma att utgöra ca 260 miljoner kronor eller om man bortser från de 100 miljoner, som belastat det svenska folkhushållet, 160 miljoner, en icke föraktlig summa som skulle komma att betraktas såsom en sjöfartens extra tribut till statskassan.

Enär närmare utredningar rörande de i denna motion föreslagna beloppens fördelning och användning måste ske ifrågasättes om icke föreslagna belopp kunna ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för användning på sätt föreslagits.

Åberopande ovanstående motiveringar och i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 145 tillåta vi oss föreslå,

att riksdagen ville besluta att av överskottsmedlen från krigsförsäkringsnämndens verksamhet måtte till Kungl. Maj:ts förfogande ställas,

dels ett belopp av 8 miljoner kronor avseende den förbättring av sjöfolkets pensioner, som föreslagits av 1947 års sjömanspensionsutredning;

dels ett belopp av 7 miljoner kronor att användas till att förbättra sjömanspensioner i allmänhet; samt

dels ett belopp av 2 miljoner kronor att användas till sjösäkerhetsanstalter för sjöfarten, vilka anstalter sortera under lotsstyrelsen.

Stockholm den 29 mars 1952.

Carl Lindberg.

Elis Håstad.
